

TRAJTIM DHE PËRKRAHJE PËR PERSONAT E VARUR NGA DROGA

Safet Blakaj
Drejtor ekzekutiv i Qendrës
"Labyrinth"

Çka është Qendra "Labyrinth" dhe cili është roli i saj në shoqërinë tonë?

Qendra për Këshillim dhe Trajtim të Varësisë "Labyrinth" është koncepti i ofrimit të shërbimeve direkte psikiatrike, psiko-sociale dhe parandalimit të përdorimit të drogave ku edhe përfshihet programi i zvogëlimit të dëmit.

Në Kosovë janë gjithsej 3 pika të Labyrinth-it, një në Prishtinë, që është më e madhe si qendër dhe dy të tjerat në Gjilan dhe në Prizren. Labyrinth është i licencuar nga Ministria e Shëndetësisë për shërbimet psikiatrike dhe të psikologjisë klinike me emrin "Ambulanca Specialistike e Psikiatrisë dhe Psikologjisë Klinike", ka licencën për operim narkotikë nga Agjencia e Kosovës për Produkte dhe Pajisje Medicinale si dhe licencën nga Ministria e Punës për Mirëqenies Sociale.

Kur është themeluar Qendra Labyrinth dhe cila ka qenë arsyeja e themelimit të saj?

Labyrinth ka filluar aktivitetet në vitin 2002. E nevojshme ka qenë edhe para luftës, por numri i përdoruesve të lëndëve narkotike ka qenë në rritje të shpejtë, veçanërisht mbas luftës në Kosovë.

Me çfarë raste merret kjo qendër, çfarë trajton?

Kjo qendër merret në mënyrë specifike me përdoruesit e drogave, duke ofruar shërbime psiko-terapeutike.

Sa psikologë ka qendra, a është i mjaftueshëm stafi aktual?

Në Labyrinth janë të punësuar gjithsej 5 psikologë, 3 prej tyre në Prishtinë, një në Gjilan dhe një në Prizren. Kjo edhe mund të shihet si problematikë, por është mungesa e ofrimit të kushteve financiare për vendin e punës që e bënë të jetë ky numër i të punësuarve.

Me cilat institucione keni bashkëpunime?

Ne si Labyrinth kemi bashkëpunim me institucione të rëndësishme të Republikës së Kosovës, si Ministria e Shëndetësisë, Klinika e Psikiatrisë (QKUK), Klinika Infektive (QKUK), Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike të Kosovës, Policinë e Kosovës, Universitetin "Hasan Prishtina", Ministrinë e Punës dhe Mirëqenies Sociale, Komunën e Prishtinës, etj.

Sa hezitojnë njerëzit të vijnë tek ju dhe sa janë të lirë të diskutojnë për problemet e tyre personale?

Ne si Labyrinth në këtë aspekt kemi kontrata ku nënshkruhen nga të punësuarit dhe studentët-praktikantë, për ruajtjen e konfidencialitetit, kjo përkon me ruajtjen e imazhit të pacientit.

Tek rastet e rënda, familjarët nuk hezitojnë të vijnë të kërkojnë ndihmë për anëtarët e familjes së tyre, sepse edhe kanë nevojë për këtë ndihmë, por grada më e lehtë e përdoruesve të lëndëve narkotike janë ata që hezitojnë

kryesisht. Personat që përdorin substanca narkotike, që konsiderohen më të lehta, siç është shembull marihuana, konsiderojnë se mund ta menaxhojnë vet situatën e tyre, prandaj edhe nuk kërkojnë ndihmë. Ka përdorues të tjerë të drogave që mbase do të kërkonin ndihmë, por nuk dëshirojnë të identifikohen se janë përdorues të drogave dhe përkeqësojnë situatën e tyre përmes kësaj qasjeje.

Cilat janë shkaqet më të shpeshta që çojnë në përdorimin e lëndëve narkotike?

Shkaqet më të mundshme të përdorimit të lëndëve narkotike janë problemet shëndetësore, psikike-fizike. Me përdorimin e drogave me rrugë intravenoze rrezikojnë shumë infektimin me HIV-AIDS, Hepatit B dhe C, amputimet e këmbëve. Nuk ka një përgjigje definitive shkencore në të gjithë botën, por në bazë të anketave dhe hulumtimeve që janë bërë deri tani, ka rezultuar se është dëshira për t'u bërë pjesë e një grupi të caktuar shoqëror dhe kureshtja.

Cilat grupe (mosha, statusi social, shkalla e edukimit, profesioni) janë më të prekura nga varësia e drogës?

Nuk janë të ndara në bazë të shkallës së edukimit, profesionit ose statusit social, por grup-mosha mesatare në vendin tonë, që fillojnë përdorimin e lëndëve narkotike është 16.2 vjeç, ndërsa lëndët narkotike më të konsumuara në 4 vjetët e fundit janë kokaina dhe marihuana. Në vendin tone, shtresa e mesme e popullatës është është përdoruesi më i madh. Në vendet evropiane, ndërkaq, shtresa e lartë është më e përfshirë në përdorimin e lëndëve narkotike.

Sa është i vështirë trajtimi i këtyre rasteve?

Është shumë i vështirë, sepse nuk ka shumë literaturë me metoda psikoterapeutike, jo vetëm tek ne, por në gjithë botën. Në Kosovë ka trajtime që kryhen, por gjithashtu ka nevojë për cilësi dhe hapësira të përshtatshme për trajtim. Për të futur programe të reja trajtimi për përdoruesit e drogave kërkohet kohë e gjatë, siç ka qenë programi mbajtës me Metadon për të cilin është dashur të punohet pothuaj 10 vjet para se të fillojë.

Me çfarë vështirësish ballafaqohet Qendra Labyrinth?

Qendra Labyrinth më së shumti ka nevojë për infrastrukturë, hapësirë të nevojshme për t'i trajtuar rastet dhe qëndrueshmëri financiare (buxhet vjetor dhe jo të jetë e varur financiarisht nga projekte të caktuara).

Një mesazh për lexuesit?

Është krijuar tendenca e izolimit dhe e diskriminimit të përdoruesve të drogave, gjë që është e gabuar. Prandaj, mesazhi im është që t'i trajtoni këta persona, jo t'i ndëshkoni!